

30.08.2018

Viite

Asia

VNK:n ja TEM:n yhteinen toimenpidepyyntö EU-komission toimikauden 2019-2024 keskeisistä politiikkatavoitteista ja toimenpide-edotuksista sekä nimeämispyyntö organisaation yhteyshenkilöstä Suomen EU-vaikuttamiseen liittyviä asioita varten

Yleistä

Suomen Akatemia pitää arvokkaana, että valtionhallinto tekee sisällöllistä valmistelua ensi kevään eurovaaliteemojen ja tulevan komission agendan suhteen. Kiitämme mahdollisuudesta saada kommentoida ja näkemyksenämme esitämme seuraavaa.

Lausuntopyynnön viidessä liitteessä (1. Toimivat sisämarkkinat; 2. Taloudelliset ulkosuhteet; 3. Nopeasti kehittyvä digitalous; 4. Kohti vähähiilistä taloutta; ja 5. Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen) ei ole erillistä tutkimus-, kehitys- tai innovaatio-taustapaperia. On kuitenkin selvää, että nyky-yhteiskunnassa korkeatasoinen tutkimus ja sitä kautta luotava uusi tieto liittyvät käytännössä nyky-yhteiskunnan jokaiseen osa-alueeseen ja niiden ongelmien menestykselliseen ratkaisemiseen.

Meidän on sekä Suomessa että laajemmin Euroopassa huolehdittava koko opetus – koulutus – tutkimus – innovointi -ketjusta. Korkealaatuinen osaaminen ja osaavan työvoiman kouluttaminen ja osaamistason ylläpito ovat eurooppalaisen hyvinvoinnin perustavia kulmakiviä. Tiede ja tutkimus nostavat esiin uusia näkökohtia ja kysymyksiä ja auttavat meitä ymmärtämään paremmin ympäröivää todellisuuttamme ja vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin, joista meillä ei tänä päivänä ole vielä tietoa.

Tutkimus, teknologinen kehittäminen ja innovointi ovat merkittävä mahdollisuus ja pohja uuden luomiselle, kasvulle ja hyvinvoinnille. Vaikuttava tutkimus syntyy aidosta yhteistyöstä ja eri toimijoiden kanssakäymisestä. Tämä tukee uusien osaamiskeskittymien syntyä ja osaavan työvoiman kasvamista ja ylläpitoa. EU:n tutkimusyhteistyön tukeminen on ollut Suomen EU-politiikan pitkäjänteinen linja. Suomi on hyötynyt puiteohjelmayhteistyöstä suuresti sekä rahallisesti että myös t&i-yhteisöämme tehokkaasti kansainvälistävänä instrumenttina. Suomen Akatemian mielestä meidän tulee kannattaa t&i-yhteistyön jatkamista sekä EP-vaalien teemana että seuraavan komission aikana. TIN:n linjaama 4 %:n tavoite

t&i-investointeihin BKT:sta on kannatettava ja Suomen kannattaa ajaa tätä myös EU-poliittisena tavoitteena.

Lausuntopyyntöön mukana tulleet liitteet ovat sisällöltään pääosin oikean suuntaisia ja kannatettavia. Konkreettisina muutosesityksinä Suomen Akatemia ehdottaa seuraavia lisäyksiä ja korjauksia.

Liite 1: Toimivat sisämarkkinat

Sisämarkkinat tulisi käsittää sanan laajassa merkityksessä. Sisämarkkina-käsitteen pitäisi sisältää digitalisaation siirryttyä täysin uudelle tasolle viimeisen kymmenen vuoden aikana myös tiedon vapaan liikkumisen. Sisämarkkinoiden toimimattomuus on suurin yksittäinen este innovaatiotoiminnalle EU:ssa. Sääntely-ympäristön kanssa on edelleen valtavasti tekemistä. Ja tällä kaikella on edelleen merkittäviä epäsuoria vaikutuksia myös tutkimustoiminnan kukoistamiselle, esimerkiksi ihmisten (l. tutkijoiden) ja tiedon vapaalle liikkumiselle.

Mahdollisuuksia ja haasteita, neljäs kappale / lisätään lauseet: ”Osaamisen merkitys on ratkaiseva tässä yhteydessä. On huolehdittava koulutusjärjestelmien ja elinikäisen oppimisen kehittämisestä.”

Liite 2: Taloudelliset ulkosuhteet

Politiikkatavoitteet, ensimmäinen kappale / lisätään lause: ”Tutkimus taloudellisista ulkosuhteista on tuettava ja varmistettava, että päätöksenteon pohjalla on riittävästi tutkimukseen perustuvaa tietoa.”

Politiikkatavoitteet / lisätään loppuun uusi kappale: ”Tiedediplomatiaan tulee panostaa nykyistä enemmän sekä Venäjän, USA:n, kaikkien lähialueidemme että myös muiden maailman maiden (ml. arabimaat) kanssa. Tiedediplomatialla on ruohonjuuritason yhteyksiä ylläpitävä neutraali ja hyödyllinen rooli myös muista syistä kiristyneiden suhteiden ylläpitämisessä ja palauttamisessa.”

Liite 3: Nopeasti kehittyvä digitalous

Teemasta nousee esiin ainakin tutkimuksen rooli a) tekoälyn, sekä b) digitaalisten tietojen, taitojen ja osaamisen kehittämisessä ja hyödyntämisessä. Datan liikkuvuudesta ja uudelleenkäytettävyydestä on myös huolehdittava. Näitä kaikkia voidaan kehittää älykkäästi vain t&i-toiminnan tuottaman uuden tiedon ja sovellutusten avulla.

Politiikkatavoitteet, ensimmäinen kappale / lisätään viimeisen lauseen loppuun: ”... sekä mahdollistaa laajemminkin kansalaisten osallistumisen digiympäristön ja digitaalisen talouden kehittämiseen.”

Mahdollisuudet ja haasteet, toinen kappale / lisätään lauseet: ”Tutkimuksen ja innovoinnin tulevassa puiteohjelmassa missiokonseptissa tulee olla mukana vahva tutkimuselementti. Myös tutkimuksen infrastruktuureista suurina osaamiskeskittyminä on huolehdittava, sillä ne ovat tehokas vetovoimatekijä huippukoulutetun työvoiman houkuttelemiseksi Eurooppaan ja tulevan kasvun lähde.”

Liite 4: Kohti vähähiilistä taloutta

Otsikko: vaihdetaan sana ”vähähiilistä” sanaan ”ilmastoneutraalia”. Perustelu: vähähiilisyys ei itsessään riitä ilmastonmuutoksen torjumiseksi.

Politiikkatavoitteet, toinen kappale / lisätään alkuun sanat: ”Kun on tutkimuksen, innovoinnin ja laajan globaalin keskustelun kautta löydetty oikeat vastaukset...”

Liite 5: Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen

Tutkimuksen merkitystä opetuksen perustana ei voi korostaa liikaa. Ilman korkeatasoista kansainvälistä tutkimusta emme yksinkertaisesti pysy muun maailman perässä ja opetuksen taso alkaa ennemmin tai myöhemmin kärsiä. Ilman tutkimusta emme kykene varmistamaan osaavan työvoiman saatavuutta.

Politiikkatavoite, toinen kappale / lisätään lause: ”On huolehdittava koko osaamisketjusta, joka alkaa rakentua jo tutkimukseen perustuvasta varhaiskasvatuksesta ja jatkuu korkeatasoiseen vaikuttavaan tieteelliseen toimintaan ja innovointiin.”

Yhteysenkilömme Suomen EU-vaikuttamiseen liittyviä asioita varten

on kansainvälisten asioiden päällikkö Johanna Hakala, yhteystiedot: Suomen Akatemia, tutkimusrahoituksen kehittäminen, Hakaniemenranta 6, PL 131, 00531 Helsinki. Puhelin 029 533 5147 ja 050 467 0191, johanna.hakala@aka.fi.

Pääjohtaja

Heikki Mannila

Johtaja

Pentti Pulkkinen

Jakelu

Jaana Jokelainen
Hanne Siikavirta